GAZETA KRAKOWSKA

Nro 100

Z KRAKOWA DNIA 15 GRUDNIA 1822 ROKU W NIEDZIELĘ

— *Z Krakowa.* —

Na trzecim posiedzeniu Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 4 Grudnia 1822 r.

Delegowany Senator *Radwański* w skutku Art: 106 Statutu Urządzaiącego Zgromadzenia polityczne zdaiąc sprawę Izbie Reprezentantów o stanie i położeniu Kraju zwracał uwagę na miewscowe okoliczności, iżby postanowienia Ciała Prawodawczego cechą powszechney korzyści oznaczone tem samem powszechnie zamiłowanemi bydź mogły, a dodaiąc iż przeciąg czasu od zeszłorocznego Seymu upłynął dla Kraju wsłodyczy pożądaney spokoyności i w ciągłym używaniu swobód towarzyskich, iakiemi są wolność, bezpieczeństwo Osób, własności i opinie, nic w tey mierze do zazdroszczenia nie wskazały Nam inne Narody; cokolwiek zaś stan Rzeczypospolitey Krakowskiey od chwili iey istnienia polepszyło i cokolwiek w tem celu bądź w skutku praw obowiązuiących, bądź w skutku działań Rządu przez rok upłyniony nastąpiło, koleią różnych gałęzi Administracyi Krajowey w krótkości wykazał, a mianowicie co do stanu *Instytutów Religiynych, Oświecenia, Zakładów Naukowych, Liceów i Szkół początkowych, Instytutów Dobroczynności, Rolnictwa, Leśnictwa i Górnictwa,* iak równie *Fabryk, Rzemiosł, Handlu, Kommunikacyi lądowych i wodnych, Kanałów, Bruków, Dróg i Mostów, Domów Rządowych, Plantacyi, Finansów biegu sprawiedliwości i Policyi.* —

Powyższe zdanie Sprawy w skutku Art: 107 Statutu Urządzaiącego Zgrom: polit: do Akt Seymowych złożone i w druku każdemu z Członków Reprezentacyi udzielone zostało.

Reprezentant *Soczyński* względnie przedstawionego obrazu stanu Kraju odczytał swe uwagi, a w szczególe co do *Instytutów Religiynych* w zabezpieczeniu funduszowych własności, utrzymaniu *Kościołów Parafialnych* w dobrym stanie, i osadzeniu przy tychże osób uzdatnionych, uwielbiał czynność Rządzącego Senatu na wdzięczność Narodu zasługuiącą; co do *Instytutów Oświecenia* zawieszenie Statutu Uniwersytetu Jagiellońskiego uznanego za nieodpowiadaiący celowi swemu, gdy dotąd innym stałym Uniwersytet zaopatrzony nie iest, w stanie tym tymczasowości i niepewności, maiącym wpływ tak na uczących się, iako i nauczaiących znaydował potrzebę spiesznego przygotowania proiektu do

nowego Statutu; chciał przytem mieć przyśpieszone ustanowienie *Katedry Architektury i pomnożenie iedną klassą Liceum S. Barbary*, a nadto zniesienie opłaty od uczącey się młodzierzy po Złp. 50 lub przynaymniey upoważnienie Rektora do uwolnienia od opłat Uczniów mniey zamożnych bez ograniczenia; co do liczby względnie; *Szkół Początkowych* Statut Kom: Org: w rozpisie składek na też Szkoły uważał za uciążliwy, w czem z corocznych przedstawień Reprezentacyi o zmianę tego Statutu czerpał stwierdzenie niedogodności, przytem ile dochód z składki na Szkółki wynosi, ile ieszcze Szkółek do zaprowadzenia pozostaie, ile są płatni Nauczyciele, żądał wykazu szczegółowego od Rady Wielkiey Uniwersytetu.

Tenże Reprezentant *Soczyński* w dalszym ciągu Uwag swych nad obrazem stanu Kraju w uwadze: ile zależy na trafnym i dobrze wyrachowanym planie w prostowaniu rzek spławnych, życzył ażeby w nadaniu stałego kierunku rzece w Prądniku odmieniono zasady przy kopaniu starey Wisły miane, wzorową zaś czynność Rządu w utrzymywaniu kommunikacyi lądowey i wodney do wyrównania wdzięczności Narodowey podiętym usilnościom podał, żądaiąc ażeby na trakcie Warszawskim gdy droga iuż ukończona, dla przeieżdzaiących otwartą była; względnie *Gornictwa*, przy wykazanych dochodach z Kopalni węgla wyraził troskliwości zostawienia dostatecznego zapasu węgla w składach Rządowych przy Krakowie z utrzymaniem ich taniości na użytek Obywateli Miasta. Co do *Handlu* tego smutny stan wystawił i pomimo zapewnioney wolności Kupców Miasta Krakowa, wzięcie onegoż pod Kontrollę wnosił, a przytem zapewnienia skutków zapadłego prawa o giełdzie i handlu szczegolniey względnie Starozakonnych żądał.

Zwracaiąc Mowca uwagę: ile Stolica Rzeczypospolitey Krakowskiey zyskała na swoim upięknieniu, znaydował zbyt skromne wspomnienie w Rapporcie stanu Kraju o tym, który był początkiem i duszą upięknienia, a pamięć prac, i gorliwości w przyozdobie Miasta za przechodzącą miarę wdzięczności i uszanowania oznaczał; nakoniec co do *Biegu Sprawiedliwości* uczynił uwagi; iż wymiar tey że Sądownictwu zostawiony bydź powinien.

Marszałek Seymu z powodu powyższych uwag Reprezentanta *Soczyńskiego* przedstawiaiąc, iż Senat Rządzący w odczytanym Rapporcie o stanie ogolnym Kraju dopełniwszy czynności, iaką mu prawo wskazało, iest gotowym odpowiedzieć na szczegóły uwag głosem mówiącego Reprezentanta objętych i w tym celu proponował przesłanie tych Senatowi. Co do *Statutu Akademickiego* wyraził Marszałek Seymu, iż N.N. Kraju tego Protektorowie nadali Senatowi moc urządzenia Akademii w sposób iaki za stosowny uzna, co też Senat w komplecie wezwanych do tego z insynuacyi protegujących Dworów znakomitych Obywateli dopełnił, i dzieło swe przesłał N.N. Protektorom, a tak stan intermistyczny musi pozostać dopoki zatwierdzenie N.N. Monarchow nas protegujących nie będzie nadesłanym. Co do *Professora Architektury* Senat dzielił przekonanie Reprezentacyi w potrzebie zaprowadzenia tey Katedry, lecz gdy na

Budżecie fundusz płacy tego Professora nie był oznaczony, zwłoka była konieczną i teraz Senat tę posadę w proiekcie do Budżetu wydatków domiescił, i oraz Konkurs rozpisać postarowił. Co do *Klassy VI. przy Liceum S. Barbary*, Senat byłby się skłonił do ustanowienia Zastępcy Professora tey klassy, lecz brak lokalu którego urządzeniem zaięto się, był na przeszkodzie.

Reprezentant *Librowski* zwyczaiem poprzednich Reprezentacyi żądał kommunikacyi obrazu stanu Kraju Kommissyiom Seymowym dla zrobienia uwag, którym Kommissyiom wniósł oraz oddanie głosu Reprezentanta Soczyńskiego.

Reprezentant *Lipczyński* oświadczył się przeciw kommunikacyi Rapportu o stanie Kraju Kom: Seymowym z uwagi, i Statut Kommissyiom Seymowym tylko uwagę nad proiektami oznacza, każdy zaś z Reprezentantów maiąc sobie doręczony obraz Kraiu, może zrobić swoie spostrzeżenia i w tym porządku żądał obiaśnienia o składkach pieniężnych iakie złożone zostały przez Obywateli Parafii Czulickiey podług Anszlagu na koszta reparacyi Kościoła w Czulicach upadkiem grożącego.

Delegowany Senator *Radwański* tłómacząc przeszkody towarzyszące Anszlagowaney reparacyi Kościoła Czulickiego wyraził, iż składki od Parafian z Wsi za granicą Kraju położonych w ściągnieniu doznały opóźnienia, składki zaś od Parafian tego Kraju są zachowane w kassie Główney, a przytem z powodu pogorszonego stanu budowli Kościoła zachodzi potrzeba nowego Anszlagu z powiększeniem kosztów.

Reprezentant *Lipczyński* znayduiąc z opóźnienia reparacyi przez pogorszenie się budowli pomnażaiący się ciężar, gdy pieniądze z składki od kilku lat są złożone i bez użytku leżą, żądał zaradzenia temu stanowi niepewności.

Marszałek Seymu wezwał przeto Mowcę, ażeby głos swóy na piśmie złożył, który Senatowi przesłany będzie dla urządzenia przyśpieszenia reparacyi.

Nakoniec Sekretarz Seymowy na wezwanie Marszałka odczytał Izbie Prawodawczy nadesłane od Senatu proiekta do Budżetu Przychodów i Wydatków roku Etatowego 18¼ z szczególnemi inicyatywami do uchwalenia nowych wydatków, które proiekta postanowiono zakommunikować Kommissyi Skarbowey do opinii.

Leon Chwalibogowski.
Sekretarz Seymowy.

Z Paryża d. 27 Listopada.

W nocy z d. 25 na 26 nadbiegło do Rządu dwóch gońców, ieden z Madrytu, drugi z Werony.

Mówią, iż izby prawodawcze na 15 Stycznia r. p. zwołane zostaną.

Arcybiskup nasz wydał do plebanów swey dyiecezyi list pasterski, aby wszystkiemi sposobami zachęcali lud do szczepienia dzieciom swoim krowiey ospy, dla ochronienia ich od naturalney, która w tych czasach pokazała się w Paryżu.

Trzem Hiszpańskim exaltados, którzy bawili tu od nieiakiego czasu, a między któremi znaydował się syn Bankiera Bertrand de Lys, nakazano w dwóch dniach opuścić Paryż, a Francyią w iak nayprędszym czasie. — Jenerała Quesada odwiedza wielu obecnych tu officerów byłey Hiszpańskiey gwardyi Królewskiey.

) 2 (

Wczoray rozeszła się tu ważna wiadomość: że Minister nasz spraw zagranicznych wiezie ostateczne postanowienie utrzymania pokoiu, i że Eroles iest przez konstytucyyne woyska na głowę pobity i bez żadnego orszaku uciekł na ziemię Francuzką. Papiery zaraz się znacznie podniosły.

Dziennik Sporów wyraża: "Niemieckie gazety nie zawieraią ani 10 wierszów swey roboty o Kongressie Werońskim, chociaż dway pierwsi Monarchowie Niemieccy na nim się znayduią. Te, które większą maią wolność, ograniczaią się na wypisywaniu artykułow z dziennika Sporów.„

Zapewniaią (wyraża dziennik Gwiazda), że Kongres naradzał się w tych dniach o sprawach wschodu i Greków. Naradzenia te zdaią się iednak bydź tylko przygotowawczemi, ponieważ przed ostatecznem postanowieniem wysłuchać chce byłego Austryiackiego Posła w Stambule, Hr. Lützów. Dyplomatyk ten i Lord Strangford są iedynie w stanie dać Kongressowi potrzebne wyiaśnienia o czynionych z Portą układach. — Narady względem spraw Włoskich zdaią się bydź do końca b. m. odłożonemi. Xże Wellington nie będzie do nich należał, iak tylko Kongres wyrzecze względem spraw Hiszpanii, Turcyi i Grecyi, powroci zaraz do Londynu i zastąpi go brat P. Wellesley. Były Poseł Angielski w Wiedniu, Margr. Londonderry, odiedzie także w krotce z Werony. Inni Angielscy Posłowie, iak n. p. Gordon, Lamb, i Lord Burgersh pozostaną aż do ukończenia Kongressu.

Dziś głoszono na giełdzie, iż Król Angielski bardzo zachorował. Spekulanci nie wiedzą iuż co maią wymyślić, dla oszukania łatwowiernych.

Okręt Krolewski, la Durance, przywiózł wiadomości do 25 Września z Rio-Janeiro. Królewic przeznaczony iest istotnie na Cesarza Brazylii, i w rocznicę swoich urodzin d. 12 Października będzie uroczyście ogłoszony. Municypalność Rio-Janeiro wydała w tey mierze odezwę do ludu i woysk. Kazdy Portugalczyk i Brazylianin obowiązany iest poddać się nowemi systematowi i zawdziać narodowe Brazyliyskie znaki, które składaią się z złotego troygranu, zielonem liściem obwiedzionego, z napisem: " niepodległość albo śmierć. „ Ktoby tego nie uczynił, ieżeli wewnątrz kraiu mieszka musi mieszkanie swoie opuścić w dni 30, Brazyliią w 4 miesiącach, a nadbrzeże w 2 miesiącach.

Hr. Bertrand podał następuiące pismo do gazet: " Dowiaduię się, iż pod napisem: " Echo z wyspy S. Heleny„, wyszła xiążka w dwoch częściach, które y autor zdaie się do mnie odwoływać. Sądzę, iż winienem pamiątce Napoleona, Francyi, i niemal powiedzieć mogę całey Europie, oświadczenie: że wydanie tego pisma iest mi wcale obce, i że rozmowy z sławnym więźniem wyspy S. Heleny, którą autor przywodzi, nie słyszałem. „

Z Baiony d. 15 Listopada.

Tu i w okolicach czynione nieustannie są uzbroienia. Działa, ammunicyia i inne potrzeby woienne przychodzą tu ciągle z portów Bretanii.

Z Perpignanu d. 16 Listopada.

Nieustannie przychodzą to bryki z potrzebami woiennemi i nakazano znaczną ilość siana dostawić. — D. 9 skonfiskowano na granicy skrzynię ładunków

przeznaczonych dla Urgelskiey Rejencyi.

Przybył tu Marszałek polny i Par Francuzki de Vence, przyszły dowodca brygady dywizyi wyższych Pirenneów.

W Figueras, Gironie i Rosas uwięziono wszystkich Kapucynów.

Podług wszystkich doniesień żołnierze uchodzą w znaczney liczbie z woyska wiary. — Znaczna liczba młodych ochotników przyięła służbę w woysku Jenerała Miny.

Z Foix d. 20 Listopada.

Zapewniaią, iż rozwiązała się zupełnie Rejencyia Urgelska i woysko iey iest rozbite. Mina miał tak zręczne czynić obroty, iż udało mu się przeciąć związek między Katalonią i Arragonią. Spodziewano go się d. 21 lub 22 b. m. w samem nawet Urgel. Nic nie przeszkodzi mu do zaięcia tego miasta, ponieważ osada cytadeli rozbiegnąć się miała.

Trapista przeiechał tędy z wielkim pośpiechem z Puicerda do Tuluzy.

Z Tuluzy d. 22 Listopada.

Od 19 b. m. posiadamy tu znanego iako wodza woyska wiary Trapistę, Brata Antoniego. Wysiadł on do klasztoru swoiego zakonu, i wszyscy ciekawością uniesieni cisną się dla widzenia go. Jest on średniego wzrostu, twarzy nakazuiącey i trochę kuleie, iak mówią, z odniesionego postrzału. Względem przyszłego iego przeznaczenia niema pewności: iedni utrzymuią, iż odbierze dowództwo w woysku Nawarry, a drudzy, że powróci do Urgel.

Z strony Rządu dano zbiegłym Hiszpanom wedle stanu i godności wsparcie.

Dwóch officerów od głównego sztabu Eroles przybyło tu dla zakupienia koni dla woyska wiary.

Z Madrytu d. 17 Listopada.

Król zatwierdził ustawę względem publicznego bezpieczeństwa.

Na posiedzeniu Stanów d. 11 wniosek iednego z deputowanych, aby Rząd żądał od Francyi wyraźney odpowiedzi: czyli chce woyny lub pokoiu? został odrzucony. D. 14 upoważniły Stany deputacye prowincyonalne do dostarczenia przez rekwizycyią jazdzie i artyleryi koni. Tym sposobem niektóre pułki zostały iuż w konie opatrzone. Na onegdayszem posiedzeniu wyznaczyły Stany deputacyą do zaniesienia J. K. Mci uchwały względem zniesienia klasztorów w wszystkich mieyscach, które nie liczą 450 mieszkańców.

Jenerał Mina wydał z główney kwatery Castelfollit następuiący rozkaz dzienny; 1) Wszystkie mieysca, które poddadzą się zbroyney bandzie, nieprzenoszącey 3ciey części ich mieszkańców, maią bydź spalone. 2) Mieysca, które zmuszone zostały poddać się przenoszącey 3cią część ich mieszkańców bandzie i przyłączyła się do nich większa część mieszkańców, maią także bydź spalone. 3) Mieysca, które wspieraią buntownikow nie przenoszących 3cią część ich mieszkańców, podlegać maią karze zapłacenia naymniey 1000 Katalońskich liwrów i municypalność ich będzie rozstrzelana. 4) Każdy oddzielny dom, który za zbliżeniem się narodowego woyska opuszczony zostanie, ma bydź spalony. Staraniem zaś moim będzie zabezpieczyć każdego osobistą wolność i własność, i naymnieysze w tey mierze przestępstwo surowo ukarać. 5) Zwierzchności i plebanie mieysc na 3 godziny drogi od główney moiey lub dowodzącego officera kwatery, którzy zaniedbaią dono-

sić mi codziennie, lub kilka razy, jeżeli tego potrzeba, o poruszeniach buntowników w okolicach, podlegaią karże pieniężney, a gdyby przez ich zaniedbanie nastąpiła ważna strata, nawet karze śmierci. 6) Każdy żołnierz, który zostaie w służbie buntowników, gdy stawi się przedemną lub którymkolwiek z dowodzących podemną jenerałów otrzyma przebaczenie, które ie iednak trwa tylko do 20 Listopada.

Ciągle ieszcze idą świeże konstytucyyne woyska do Arragonii i Katalonii.

Rząd nakazał spisać naczenia po Kościołach.

Jenerał Morillo zostaie znowu pod dozorem w wsi swoiey o 4 mile ztąd będącey. —— Fiskus Paredes złożył swóy urząd. — Xże Jnfantado błąka się w okolicach Ferrolu i chciałby dostać się na okręt.

Jedno z naszych pism donosi w następuiącym urągaiącym sposobie o przybyciu Jenerała Quesady do Baiony: "Nadzwyczayny goniec przywiózł nam wiadomość, że Quesada bez krwi rozlewu opanował Baionę i wiechał do niey z 7 ludzi. Spodziewamy, się że Perpignan poldda się podobnymże sposobem w krótce Baronowi Eroles. „

Portugalski Konsul wezwał wszystkich Portugalczyków do zaprzysiężenia przed nim konstytucyi.

— D. 18. —

Prefekt Girony, Perol, proponuie, aby Jenerałowi Mina nadać przydomik Castelfollit.

Podczas bankietu danego z powodu zwycięztw Miny pod prezydencyią Hr. del Abisbal, uchwalono wystawić kompanią ochotników, do którey P. Golfin zapisał się za pierwszego żołnierza, co także i Jenerał Riego uczynił.

Stany uchwaliły dla Neapolitańskich i Piemontskich wychodniów 800,000 reałów nadzwyczaynego wsparcia; ale odrzuciły proiekt utworzenia obcych legiionów.

W okolicach Koruny wiele wsi opierało się urządzeniu milicyi, tak, iż prefekt użyć przeciw nim musiał siły woyskowey. — Jenerał Quiroga czyniąc zadosyć rozkazowi Rządu kazał w Korunie uwięzić P. Moscoso i odesłał go przez officera sztabowego do Francyi.

X. Merino, który miał już zostać poymany, pokazał się znowu w Burgos.

Z Lizbony d. 5 Listopada.

Onegday polityczna nasza konstytucyia przez uroczyste zaprzysiężenie iey w Kościele S. Dominika przez wszystkich magnatów państwa, jenerałów, i t. d. otrzymała ostatnią sankcyią. N. Król był tam obecny i uroczystość zaczęła się od odprawienia Mszy S. trwała 6 godzin i ponowioną nazaiutrz została — Dziś przed południem zakończył Król osobiście zebrane nadzwyczaynie do ułożenia konstytucyi Stany. W mowie swoiey wyraził między innemi: "Duchowi sprawiedliwości i rzetelnego porządku, z iakim zbawienne ulepszenie Monarchii uskutecznione zostało, winniśmy, utrzymanie na dal dobrego porozumienia z obcemi Mocarstwami, a mianowicie Angliia i Francyia uczyniły nam zaspokaiaiace w tey mierze oświadczenia. Teyże madrości przypisać należy poiednawcze środki z naszemi Brazylíyskiemi braćmi, i spodziewać się należy, że niektóre z oderwanych prowincyy powrocą wkrótce do posłuszeństwa. Przez wasze prace otwo-

rzył się narodowi nieskończony zawód szczęścia, przez które nawet móy los ściśle z narodem połączony został. Zabierzcie z sobą to zapewnienie, iż wszystkie moie chwile poświęcę na utwierdzenie tego szczęścia.„ — Prezes odpowiedział na mowę Królewską, poczem zabrzmiały okrzyki: niech żyie Król! niech żyie Dom Braganzy! niech żyie Rzymsko-Katolicka Religiia! niech żyie Naród Portugalski. Wykrzyk Króla przy oddaleniu się: niech żyią samowładne Stany! sprawił nie do opisania zapał. Stany rozeszły się za odeyściem Króla.

Z Londynu d. 26 Listopada.

Przeszłego piątku były u N. Króla w Caritonhouse pokoie, na których znaydowali się wszyscy Ministrowie i wysocy urzędnicy, tudzież Posłowie Perski, Sardyński i Saski. Potem odbył J. K. M. kapitułą orderu podwiązkowego, na którey w mieysce zmarłego Margr: Londonderry, Margr: Hertford obrany został kawalerem tego orderu. Po ukończoney kapitule P. Canning wprowadził Posła Perskiego, Mirza Mahomed Galeb, do gabinetu Króla, któremu wierzytelny list złożył i nader łaskawie był przyięty. Król dał także wselu innym Posłom posłuchanie. Na teyney radzie Rekorder Londyński zdał J. K. Mci sprawę o skazanych na śmierć 54 złoczyńcach; lecz Monarcha dla 8 tylko podpisał wyroki śmierci. — W sobotę udał się J. K. M. napowrót do Brighton.

W poniedziałek Vicehrabia Marcellus rozmawiał z P. Canning w kancelaryi spraw zagranicznych. — Wczoray była gabinetowa rada od godziny 2 do 4 z południa.

Dziennik dzisieyszego wieczora Sun zapewnia, że sprzymierzeni Monarchowie w Weronie zostawili Francyi do woli przedsięwziąść iakie zechce środki przeciw Hiszpanii. Względem woyny lub pokoiu nic ieszcze nie wyrzeczono, ale większe zachodzi podobieństwo do woyny.

Dziennik Times twierdzi: że przewaga Rossyi zniszczyła wpływ Anglii w Persyi, i tak iest wielka, iż nakoniec samey stać się może niebezpieczną.

Uzbraianych iest kilkanaście woiennych okrętów i wczoray wybrać tu do nich miano 600 maytków. Okręty te nie zdaią się iednak mieć innego przeznaczenia, iak zasłania Angielskiego handlu w obcych okolicach.

Z Irlandyi nadchodzą od kilku dni pomyślnieysze wiadomości o stanie tego kraiu.

Jeden z kapitanów Angielskich znalazł na pokładzie swoiego okrętu pod brzegami Toskańskiemi o 40 mil Niemieckich od Neapolu popioł podczas wyrzutu Wezuwiusza, który prawie tak był mocny iak w r. 1779, a ten P. Hamilton dokładnie opisał.

W Portorico odkryty został spisek który przypisuią Murzynom Haytańskim (St. Domingo.) Uwięziono 35 hersztów pomiędzy któremi znayduie się wielu znakomitych Kraiowców. Jeżeli to prawda (dodaie dziennik Goniec) iż Rząd Haytański podnieca bunty na ościennych wyspach, tedy Anglia zastanowić się powinna, co się z iey Jamaiką stanie. Nie należy dozwolać Rządowi Haytańskiemu aby był punktem ziednoczenia niechętnych, bo w krótce osady nasze w zachodnich Indyiach upadną.

Od granic Tureckich d. 20 Listopada.

Kupieckie listy z Turcyi do osta-

tnięgo Października donoszą, iż Porta zawsze ieszcze iest niespokoyną względem stoiącego nad granicą woyska Rossyyskiego, zwłaszcza, iż dawnieysze iey żądania względem rozwiązania go mieysca nie znalazły. Postanowiła zatem utrzymać przez zimę stoiące nad Dunaiem woyska w zupełności, nie pozwoliła Azyianom powrócić do domów, owszem stara się pomnożyć liczbę tego woyska. Powyższe listy głoszą także, iż zwycięztwa Persów nie są tak świetne, iak ie opisywano. Nie opanowali ani Trapezunt, ani żadnego punktu nad Czarnem morzem. Korpus, który przeciw Erzerum postąpił, cofnął się powiększey części z granic Tureckich z braku żywności, a iak inne doniesienia głoszą z powodu zaburzeń w Persyi. — Porta zabrania ciągle żeglugi okrętom do Odessy i Rossyyskich portów nad Czarnem morzem, i obstaie, aby przybywaiące z Czarnego morza z zbożem przedawały iey go podług oznaczoney ceny, obawiaiąc się, iżby to zboże nie dostało się powstańcom wysp Archipelagu. Względem okrętów z innemi towarami, nie czyni tyle trudności.

Surowość względem Janczarów w Stambule zwolniała; uięto pieniądzmi maiących przewagę w korpusach i spokoyność utrzymaną została. Ostatni dotrzymuiąc słowa, spodziewaią się, iż dalszy ich wpływ nowemi podarunkami będzie okupiony.

Podług doniesień z okolic Larissy do 6 b. m. Churszyd Basza otrzymał około połowy Października oczekiwane od dawna z Rumelii i Macedonii posiłki i wyruszył d. 20 Października ku Zittuni, dla przeprawienia się na nowo przez Termopile. D. 22 i 24 przyszło w tych okolicach do potyczki, w którey ten Basza znowu pobity został i z stratą 7000 ludzi do Larissy powrócił. Grecy ścigali go aż do okolic Larissy. Zaledwo stanął w Larissy, gdy nadszedł ferman Sułtana powołuiący go do Stambułu, zapewne dla zdania sprawy częścią względem skarbów po Ali Baszy, częścią względem nieszczęśliwych swoich działań. Następcą iego iako Seraskier mianowany iest Abdellach Basza Saloniki; ten zgromadza woyska, dla przedsięwzięcia (iak mówią) wyprawy zimowey przeciw Morei. Zachodzi teraz ciekawość czyli Churszyd dobrowolnie odda dowództwo i nie będzie szukał wybiegów, dla uchronienia się pewney zguby, która go w Stambule czeka. — Zwielu okolic Macedonii przywożą Chrześciańskie dzieci do Rumelii i przedaią.

Metropolita Wołoski i znaczna liczba Boiarów znayduiących się w Kronstadt nie chcą, pomimo powtórnego wezwania Xcia, do kraiu powrócić, i zdaią się oczekiwać części na uchwały Kongressu, częścią na przybycie tam Rossyyskiego Konsula.

Z Sztokólmu d. 22 Listopada.

N. Król wyiechał d. 16 b. m. przy błogosławieństwach ludu z Chrystyianii, nocował w Wittungen, a dziś przybył w pożądanym stanie zdrowia do Wennersborg, gdzie przyięty był przez władze, i w wieczór znaydował się na balu u Gubernatora. Nazaiutrz oznaczony był odiazd J. K. Mci. — W dniu swoich urodzin darował J. K. M. ubogim Christianii 10,000 Norgwegskich talarów i ogłosił się naczelnym dowódcą tamteyszego mieyskiego korpusu.

DODATEK DO No. 100 GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 15 GRUDNIA 1822 ROKU W NIEDZIELĘ.

Ze Lwowa d. 9 Grudnia.

Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z dnia 23 Września r. b. i stosownie do przepisów naywyższego patentu z dnia 8 Grudnia 1820 nadadź raczył pięcletny przywiley Antoniemu Rejenerowi Ofonheim, w mieście pod Nrem 1152 mieszkaiącemu, na wynalazek nowego rodzaiu wozów do prowadzenia ciężarów, który co do istoty na tem zasadza się: 1) że ten wóz, chociażby tylko o dwóch kołach, zawsze ruchomym dyszlem iest opatrzony, co nawracanie w wązkich ulicach ułatwia; 2) że bez dania temuż wozowi innego kierunku i bez pomocy człowieka do wyładowywania, wypróżniony bydź może; 3) że tenże sam wóz bez osobnego przygotowania do każdey zwyczayney ilości towaru, który na miarę kubiczną sprzedawanym bywa, stosuie się, i sam za stanowczą miarę uważany bydź ma; 4) że osi i koła w tym wozie tak są urządzone, iż ieden koń dwa razy tyle ciężaru, iak wozem zwyczaynym ciągnąć może; 5) że gdy koła i osi raz należycie oliwą nasmarowane zostaną, chociaż przy codziennem używaniu wozu, bardzo długi czas smarowane bydź nie potrzebuią; 6) że te od wciskania się w nich prochu zabezpieczone są; 7) że przy tych wozach nie trzeba się obawiać utracenia łona lub śruby, a tem samem spadnienia koła; 8) że tych osi i kół do wszelkich wozów i ekwipażów użyć można.

Z Wiednia d. 5 Grudnia.

Podług listów z Werony pod d. 29 Listopada, nadeszła tam przez gońca z Genui wiadomość, że Królewsko-Pruski Kanclerz Stanu, Xżę Hardenberg, umarł w tem mieście d. 26 w wieczor o godzinie 11 na apoplexyią.

Z Rzymu d. 22 Listopada.

N. Król Pruski w dalszym ciągu bawienia tu swoiego odwiedził d. 16 Tivoli, d. 17 wiele zbiorów kunsztu i wystawienie obrazów przez malarzów Pruskich, d. 18 powtornie Kościoł S. Piotra i łaźnie Diokiecyiana. W wieczor d. 18 znaydował się na danym balu przez Ces. Austryiackiego Posła, Hr. Appony, a d. 19 rano odiechał do Neapolu, za którym Królewicowie synowie d. 20 poiechali.

Z Włoch d. 23 Listopada.

Z Werony piszą: Tuteyszy Kongres różni się tem od dawnieyszych w Wiedniu, Akwisgranie, Opawie i Lai-

bach, iż znayduie się tu także wiele Monarchin z swoiemi orszakami, przez co dawane na przemiany zabawy wiele nabieraią świetności. Pomiędzy obecnemi tu płci żeńskiey wysokiemi Osobami zaymuią pierwsze mieysce Cesarzowa Austryiacka, Arcyxiężna Maryia Ludwika Xiężna Parmy, Królowa Sardyńska z swoiemi córkami, W. Xiężna Modeny, Xiężna Łukieska, Xiężna Floryfyi, Arcyxiężna Vicekrólowa Lombardzka, Arcyxiężna Salerno, małżonka Królewica Leopolda Neapolitańskiego. Oprócz powyższych znayduią się tu Rossyyska Xiężna Wołkońska, W. Ochmistrzyni Cesarzowey Austryiackiey, Hr. Lazańska i wiele Dam Włoskich wysokiego stanu.

Wypadki Kongressu nie są wcale wiadome. Co się Porty tycze, miał obecny w Weronie Lord Strargford podiąć się wraz z Austryiackim Posłem w Stambule łagodzić zachodzące ieszcze spory z Rossyią. — Xże Wellington miał oświadczyć, iż Anglia nie chce się mieszać do spraw Włoskich. Te będą oddzielnie układami między Austryią i Włoskiemi Monarchami, i może ukończą się dopiero w Wiedniu. To tylko głoszą, iż na wniosek Xcia Metternicha postanowiono zatrzymać do dalszego czasu woyska Austryiackie tak w Neapolu, iako i Piemoncie. Za powody do tego podaią: 1) że stan Włoch nie iest ieszcze spokoyny; 2) że tayna sekta Węglarzów zawsze ieszcze iest czynną i 3) nakoniec, że zbiegli do Hiszpanii Neapolitańczykowie i Piemoncie mogą zawsze ieszcze zaburzyć. W wszystkich oraz kraiach Włoskich przedsięwzięte będą iednakowe środki do wytępienia Węglarzów, lecz te nie będą przedmiotem obrad Europeyskiego Kongressu, ale samey Austryi z Włoskiemi Rządami.

Sardyńskiemu Następcy tronu Xciu Carignan urodził się d. 15 Listopada syn drugi.

Grecy na wyspie Kandyi otrzymali z Malty i potrzeby woienne. — Turcy zmocnieni Egipskiemi woyskami uderzyli d. 10 Paźdź: w liczbie 5000 ludzi na Greków; ostatni cofnęli się do gór i pobili Turków, zabrawszy Baszę Retamo w niewolą. 700 Albańczyków rzucili się do iednego z klasztorów i bronili zapalczywie, ale dnia 14 wszyscy zginęli, ponieważ klasztor spalony został.

Północni Amerykanie poróżnili się z Rządem Algierskim. Konsul Amerykański wyiechał na wieś i napotkał Agę (pierwszego Ministra.) Podług zwyczaiu powinien Konsul zsiąść z konia i piechotą przeyść około Ministra. Ale nie wiedząc tego zwyczaiu przeiechał około niego; w krótce został z rozkazu iego z konia zerwany i zbity. Żądał za tę zniewagę od Deia zadosyćuczynienia, lecz mu odmówił. Spisał więc protokół tego zdarzenia i uzyskawszy iego podpis od wielu Europeyskich Konsulów, odpłynął natychmiast do Mahon.

Z Bourg - Madame d. 20 Listopada

Mina odniósł świetne korzyści przy Conque del Tremp, w skutku których rozsypało się całe woysko wiary. Rejencyia przeniosła znowu mieszkanie swoie z Puicerda do Livia; miasta granicznego, które przez połowę do Hiszpanii, a przez drugą do Francyi należy. Mnostwo osób z woyska wiary przybywa do Francyi i spodziewamy się także widzieć w krotce przybywaiącą Rejencyią. Nie można iak tylko ubolewać nad nieszczęśliwemi, którzy wciągnąć się dali do tego nieszczęsnego przedsięwzię-

cia; lecz ci, którzy w imieniu moralności i religii pochodnią domowey woyny zapalili i całą garścią sypali złoto, dla przelania stromieni krwi, która kurzy się ieszcze w Katalonii, inne wzbudzaią uczucia.

Z Bruxelli d. 29 Listopada.

Druga izba Stanów jeneralnych przyięła d. 26 znaczną większością proiekt równego podziału w wszystkich prowincyiach państwa gruntowego podatku.

Z rządzoną przez pożar w Grevenmacher szkodę podaią do 500,000 Fr.

Ciało zmarłey w Loo d. 9 Czerwca 1820 r. Xiężny Nasau-Oranii, matki N. Króla naszego, przeniesione zostało do grobu rodziny Królewskiey w nowym Hagskim Kościele. W tymże mieście poświęcony onegday został nowo wystawiony Rzymsko-Katolicki Kościół.

Dziennik Wyrocznia zapewnia podług listów z Paryża, iż bawiący tam Wirtembergscy kawalerowie Maltańscy cieszą się, że przełożenie ich w Weronie pomyślny weźmie skutek.

Fałszerze monety Francuzkiey w Rochefort zostali w Xięstwie Luxemburgskim schwytanemi.

Z Minchen d. 23 Listopada.

Kro. Szwedzki Kanclerz, Hr. Wetterstedt, miał d. 21 iako nadzwyczayny Poseł u N. Króla naszego posłuchanie, prosząc o zatwierdzenie zawartey d. 8 b. m. w Eichstädt umowy małżeńskiey między Królewicem Następcą tronu Szwedzkiego Oskarem i Xiężniczką Józefą Leuchtenberg.

Od brzegów Menu d. 1 Grudnia.

W kraiu Wirtembergskim na ludność 1,400,000 dusz znayduie się 27 adwokatów, którzy otrzymali teraz nowy mundur; granatową suknią z żółtemi z herbem guzikami i żółtym kołnierzem.

Filozof Pittschaft, któremu zabroniono także w Darmstadt deklamowania, na wyrzeczenie żartem przez studenta z Heidelberga, iż oczekiwany tam iest niecierpliwie od synów Muz, udał się zaraz do Heidelberga; lecz zaledwo tam przybył, został zaraz przez policyiana wyprowadzony, z zapowiedzeniem, iż ieżeliby się tam ieszcze raz pokazał, ostrzey z nim będzie postąpiono.

Archimandryta Cypryyski Teofil Tezeusz, który przed katowskim mieczem Turków uszedł z matką i braćmi, i udał się do Europy, dla błagania pomocy dla nieszczęśliwych swoich rodaków, wracaiąc z Petersburga do Marselii, przeieżdżał przez Frankfort, gdzie kilka dni bawiąc, nayczęściey obcował z Pułkownikiem Zenowiczem, który tam prywatnie żyie, i także pochodzi z rodziny Greckiey.

Wielki dom kupiecki w Wiedniu rozesłał okólnik do znakomitszych zagranicznych bankierów, w którym udziela im zaspokaiaiącą wiadomość, że wypadkiem Kongressu będzie utrzymanie pokoiu.

Ces. Rossyyski Minister Sekretarz stanu, Hr. Capodistrias, poiechał d. 21 z. m. z bratem swoim z Zurich przez Berno do Genewy.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę d. 15 Grudnia, daną będzie Traiedyia w 5 aktach, oryginalnie wierszem napisana przez JW. z Bielińskich Łubieńską, Ministrową W. Xtwa Warszawskiego, pod nazwiskiem: *Wanda, Królowa Polska.*

We Czwartek zaś d. 18 Grudnia dana będzie nowa Komedyia w 2 aktach przez Moliera, pod nazwis: *Kto kocha ten się kłóci.* — Po czem nastąpi Komedyio-Opera w 1 akcie, pod nazwiskiem: *Szkoda Wąsów.*

DONIESIENIA.

W dniu 17 Grudnia r. b. w Wsi Liszkach w Gminie tegoż nazwiska, o godzinie 11 z rana odbędzie się w drodze Exekucyi Sądowey Licytacyia na wydzierżawienie trzechletnie Gruntu iedney kwarty Mirocizna zwaney od 1go Stycznia 1823 do ostatniego Grudnia 1825 roku. Warunki dzierżawy będą przed Licytacyią zapublikowane. — W Krakowie d. 12 Grudnia 1822 r.

H. Salomoński, Kom: Sąd:

Przeieżdzaiący przez Kraków Kupiec dziesięć dni tu zamyślaiący zabawić, posiada Tureckie Szale i Bagdackie Chustki, których życzący nabyć czyli za gotowe pieniądze lub w zamian na Brylanty, znaydzie go w Gościnni JP. Lipińskiego w Rynku pod Nr. 499, a w stancyi na pierwszym piętrze Nr. 6.

Pisarz Trybunału Iwszey Jnstancyi Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Podaie ninieyszem w skutek Artykułu 960 K. P. S. do publiczney wiadomości, iż na Audyencyi Trybunału Iwszey Jnstancyi W. M. Krakowa pod L. 106 w Krakowie posiedzenia swe odbywaiącego, przez publiczną Licytacyią sprzedanym zostanie Dom murowany z przyległym Ogrodkiem pod L. 71 w Gminie VI. Miasta Krakowa na Kazimierzu stoiący, w połowie iedney do niegdy ś. p. Franciszka Schmidt, w drugiey połowie do Pani Teressy z Schmidow Brylińskiey należący, a to w drodze Pertraktacyi Maiątku spadkowego po ś. p. Franciszku Schmidt, na łączne popieranie tak z strony Pani Teressy Schmidowey Wdowy, a Małoletnich dzieci i Sukcessorów ś. p. Franciszka Schmidta Obywatela M. Krakowa, to iest: Maryianny i Magdaleny córek Matki i Opiekunki, w tymże Domu pod L. 71 na Kazimierzu wraz z Małoletniemi córkami Maryanną i Magdaleną zamieszkałey, oraz przydanego Opiekóna Ur. Michała Stankiewicza Obyw: M. Kr: w Krakowie pod L. 607 przy ulicy Szpitalney zamieszkałego, iakotez i Pani Teressy z Schmidów Brylińskiey, w assystencyi Męża swego P. Franciszka Brylińskiego Obyw: Król: Polskiego czyniącey w Wsi Szrzeniawie w Województwie Krakowskim Królestwie Polskim zamieszkałey, bezpośredniey Właścicielki połowy tegoż Domu.

Zbiór obiaśnień Prawa własności, i warunki Licytacyi, złożone są w Kancellaryi naszey Pisarza Tryb: I. Jnst: W. M. Kr: których przeyrzenie, w godzinach zwyczaynych każdemu pretendentowi iest wolnem; zbior ten i warunki odczytane zostały według przepisu Art: 959 K. P. S. w dniu 5tym b. m. i r. na Audyencyi Trybunału I. Jnstancyi Wolnego Miasta Krakowa, a termin do drugiey publikacyi warunków Licytacyi i do Licytacyi przygotowawczey oznaczonym został na dzień dwudziesty szósty Listopada r. b. 1822 r. w którym odbyły się, a następnie Licytacya stanowcza odbędzie się dnia siódmego Stycznia r. p. 1823 na Audyencyi Trybunału I. Jnst: W. M. Krakowa w godzinach przedpołudniowych poczynaiąc od 10tey godziny, na którą Pretendenci opatrzeni w Vadium Złpol. 400 wzywaią się.

Cena pierwszego wywołania 3085 Złpol. $8\frac{1}{2}$ gr. — W Krakowie d. 12 Grudnia 1822 roku.

Kuliczkowski, Pisarz.